

Uppklarade brott

Slutlig statistik för år 2006

Uppklarade brott

Sammanfattning av statistik

Inledning

Antalet uppklarade brott är ett mått på polisens, åklagarens och övriga brottsutredande myndigheters arbete med att ”åtgärda och klarlägga” de brottsanmälningar som kommer in. Begreppet *uppklarat* betyder antingen att en person bundits till brottet eller att brottet har klarats upp på annat sätt. Den första betydelsen benämns här *personuppklarat* och innebär att åtal väckts, strafföreläggande utfärdats eller åtalsunderlåtelse meddelats. Det är en grov mätning av de brottsutredande myndigheternas förmåga att binda gärningspersoner till de anmälda brotten. Den andra betydelsen benämns här *teknisk uppklarings* och innebär att det beslutats om en annan typ av klarläggande, till exempel (genom beslutsgrunderna) att man inte kan styrka att ett brott begåtts eller att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år). Resterande brott är *ouppklarade* eller under utredning. Där ingår de brott som inte anses som möjliga att klara upp, till exempel på grund av att inget spaningsresultat uppnåtts eller att utredning visat att den skäligen misstänkte är oskyldig. *Uppklaringsprocenten* redovisar i procent antalet brott som antingen personuppklarats eller klarats upp tekniskt under ett år av antalet anmälda brott under samma år.

Tänk på när du tolkar statistiken att...

- En förändring i *uppklaringsprocenten* kan ytterst bero på två faktorer. Dels en förändring i antalet anmälda brott och dels en förändring i antalet uppklarade brott. I de fall där de uppklarade brotten ökar men de anmälda brotten ökar i ännu högre takt, resulterar det i att *uppklaringsprocenten* minskar.
- De uppklarade brotten som ligger till underlag för beräkningen av *uppklaringsprocenten* kan även gälla brott som anmälts tidigare år.
- Nivån på uppklaringsprocenten skiljer sig mellan olika typer av brott. Vissa brott är mer lättuppklarade än andra. För några brottstyper, som vissa våldsbrott, butiksstölder, rattfylleribrott och narkotikabrott, finns det ofta redan vid anmälan en identifierad misstänkt person, vilket leder till en hög uppklaringsprocent.
- Brott som klarats upp genom beslut om att den misstänkte är yngre än 15 år räknas inte som *personuppklarat*, utan som *tekniskt uppklarat*. För vissa brottstyper som till exempel misshandel mot person 7–14 år och olaga hot, är det ett vanligt förekommande beslut eftersom gärningspersonerna ofta är minderåriga.

Utvecklingen

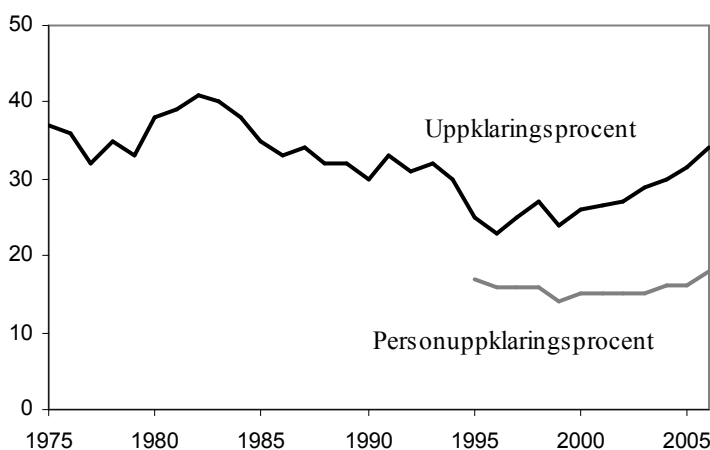
År 2006 anmäldes cirka 1 225 000 brott. Jämfört med år 2005 minskade de anmälda brotten med cirka 1 procent. Knappt 216 000 brott personuppklarades under året, vilket var en ökning med cirka 7 procent eller 14 900 brott. Ökningen av det totala antalet personuppklarade brott skedde till största del i brottskategorin narkotikabrott, men även till viss del i brottskategorierna våldsbrott, bedrägeribrott, skadegörelsebrott och trafikbrott. Antalet personuppklarade narkotikabrott ökade med drygt 13 300 jämfört med år 2005. Framför allt härrör ökningen från narkotikabrott i Skåne län, där de personuppklarade narkotikabrotten ökade med närmare 7 000 brott under år 2006 (se mer om detta i avsnittet narkotikabrott). Ökningen av de personuppklarade brotten

innebär att *personuppklaringsprocenten* ökade från 16 procent år 2005 till 18 procent år 2006.

De tekniskt uppklarade brotten ökade med 9 140 brott, eller 5 procent. Sammantaget betyder detta att den *totala uppklaringsprocenten* ökade från 32 procent år 2005 till 34 procent år 2006. Det är den högsta nivån på den *totala uppklaringsprocenten* under den senaste tjugoförårsperioden. Av de 416 000 brott som totalt klarades upp år 2006 var 52 procent personuppklarade (216 000 brott) och 48 procent tekniskt uppklarade (200 000 brott). Av de uppklarade brotten år 2006 hade merparten, cirka 72 procent, anmälts under året, 23 procent under år 2005 och övriga 5 procent tidigare år.

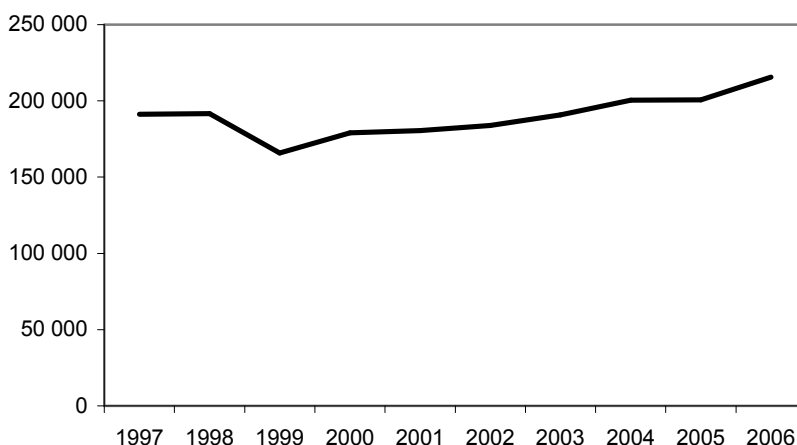
Under den senaste tioårsperioden har *personuppklaringsprocenten* ökat med två procentenheter från 16 till 18 procent år 2006, vilket härrör från det senaste årets ökning. Den *totala uppklaringsprocenten* har ökat i större utsträckning än *personuppklaringsprocenten* sedan 1997, från 25 procent till 34 procent år 2006. Det betyder att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 9 procent till 16 under den senaste tioårsperioden.

Utvecklingen av uppklaringsprocenten, åren 1975–2006.

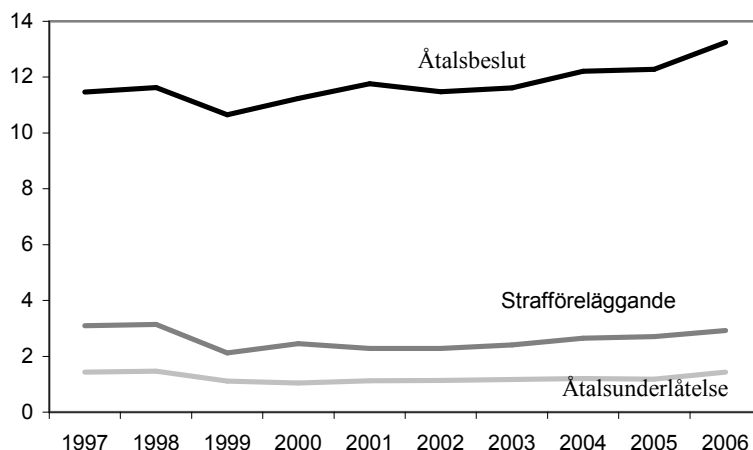
Antalet personuppklarade brott har ökat med 24 300 brott eller cirka 13 procent under den senaste tioårsperioden. De första åren under perioden låg nivån på cirka 191 000 brott, därefter sjönk den till 166 000 år 1999, för att sedan successivt öka fram till årets nivå på cirka 216 000 personuppklarade brott.

Utvecklingen av antalet personuppklarade brott, åren 1997–2006.

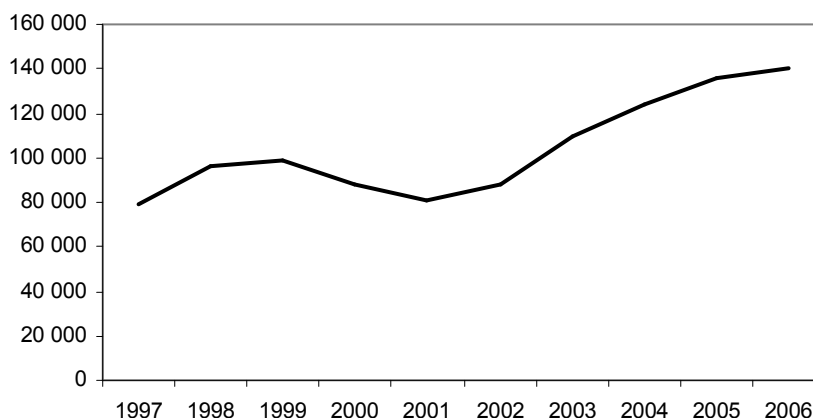
Majoriteten av de personupplarade brotten leder till åtal. Av personupplaringsprocenten på 18 procent år 2006 står åtalsbesluten för drygt 13 procentenheter. Detta är en ökning med drygt 1 procentenhet jämfört med år 2005. Det mesta av ökningen härrör från ökningen av åtalsbeslut för narkotikabrott i Skåne län. Utfärdade strafförelägganden står för 3 procentenheter och meddelade åtalsunderlåtelsebeslut för drygt 1 procentenhet.

Utvecklingen av personupplaringsprocenten per beslut, åren 1975–2006.

Antalet tekniskt upplarade brott har ökat med cirka 77 procent, från 79 500 brott år 1997 till 140 500 brott år 2006. År 2001 sjönk antalet tekniskt upplarade brott till 80 900 brott, för att sedan öka fram till 2006 års nivå.

Utvecklingen av antalet tekniskt upplarade brott, åren 1997–2006.

Brottstyper

Det finns stora skillnader i *upplaringsprocenten* mellan olika brottstyper. Till viss del beror det på att brotten är olika svåra att klara upp. Nedan redovisas antal upplarade brott och *upplaringsprocenten* år 2006, dels för samtliga brott, dels för några brottstyper. Antalet upplarade brott är dessutom uppdelat på personupplarade och tekniskt upplarade brott.

Översikt över antal anmälda och uppklarade brott, fördelade på personuppklarade och tekniskt uppklarade brott, samt uppklaringsprocent år 2006.

Brottstyp	Anmälda brott	Uppklarade brott			Uppklaringsprocent	
		Person- uppklarade	Tekniskt uppklarade	Totalt	Person- uppklarade	Totalt
Samtliga brott	1 224 958	275 632	140 450	416 082	18	34
Våldsbrott (3 kap. BrB)	80 728	18 984	20 392	39 376	18	49
Sexualbrott (6 kap. BrB)	12 147	3 215	3 341	6 556	18	54
Stöldbrott (8 kap. BrB)	582 715	49 132	32 171	81 303	7	14
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	57 460	14 324	15 918	30 242	17	53
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	147 708	8 620	8 423	17 043	4	12
Trafikbrott	78 352	61 149	4 233	65 382	69	83
Narkotikabrott	66 857	55 693	884	56 577	67	85

Våldsbrott

Uppklaringsprocenten för våldsbrott (3 kap. BrB. Brotts mot liv och hälsa) är relativt hög jämfört med andra brottstyper. Eftersom en relativt stor andel av det anmälda våldet sker mellan bekanta finns det ofta en identifierad misstänkt person.

År 2006 anmäldes 80 700 våldsbrott, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med föregående år. Även de personuppklarade våldsbrotten ökade, med cirka 7 procent till 14 300 brott år 2006. Eftersom både de anmälda och de personuppklarade våldsbrotten ökade i ungefär lika stor omfattning är *personuppklaringsprocenten* på 18 procent oförändrad jämfört med föregående år. De tekniskt uppklarade våldsbrotten ökade med 1 880 brott, vilket motsvarar en ökning med 8 procent. Därmed ökade den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet vardera jämfört med år 2005, till 31 respektive 49 procent år 2006.

Trenden under den senaste tioårsperioden är att både de anmälda brotten och de personuppklarade våldsbrotten har ökat. De anmälda brotten har ökat i större omfattning, vilket resulterar i att *personuppklaringsprocenten* har minskat med 3 procentenheter sedan år 1997. När det gäller de tekniskt uppklarade våldsbrotten har de ökat med 8 procentenheter under samma period. Sammantaget innebär detta att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat med närmare 5 procentenheter sedan år 1997.

Misshandel

Flertalet av våldsbrotten utgörs av misshandelsbrott, därför liknar utveckling för misshandel den för våldsbrott. Under år 2006 anmäldes 77 000 misshandelsbrott, vilket motsvarar en ökning med 6 procent jämfört med år 2005. De personuppklarade misshandelsbrotten ökade även de med 6 procent och uppgick år 2006 till 13 800 brott. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* är oförändrad på 18 procent, eftersom både de anmälda och de uppklarade brotten ökade i ungefär samma omfattning. De tekniskt uppklarade misshandelsbrotten ökade med 1 920 brott eller 9 procent. Det betyder att både den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* ökade vardera med 1 procentenhet, till 30 respektive 48 procent år 2006.

Tioårstrenden för de uppklarade misshandelsbrotten är likartad som för våldsbrotten. *Personuppklaringsprocenten* har minskat med 3 procentenheter, medan den *tekniska*

uppklaringsprocenten har ökat med 7 procentenheter sedan år 1997. Det innebär att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat med 4 procentenheter under perioden.

Dödligt våld

Statistiken över dödligt våld, det vill säga antalet anmälda fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, ger inte en bild av omfattningen av denna brottslighet. Anmälningsstatistiken ger snarare en bild över antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att man misstänker att mord eller dråp kan ha begåtts. Många av de anmälda brotten har efter utredning visat sig vara till exempel självmord eller olycka. Statistiken innehåller också vissa felaktigheter, framför allt i form av att fler än en anmälan upprättats för ett misstänkt fall av dödligt våld. Dessa faktorer får även återverkningar på statistiken över uppklarade brott.

Enligt preliminära beräkningar begicks 91 fall av dödligt våld i Sverige år 2006. Samma år personuppklarades 71 brott, vilket är en ökning med 7 brott jämfört med år 2005. Under den senaste 10 åren har antalet personuppklarade brott varierat mellan 60 och 89 brott. Dödligt våld är statistiskt sett en begränsad brottskategori och det är därför vanligt med relativt stora upp- och nedgångar i statistiken från år till år.

Rån

År 2006 anmäldes 8 600 rån, varav nästan tre fjärdedelar var personrån. Cirka 1 080 rån personuppklarades. Både antalet anmälda rån och antalet personuppklarade rån minskade med vardera 9 procent jämfört med föregående år. Det resulterar i att *personuppklaringsprocenten*, som uppgår till 13 procent, är oförändrad. Däremot ökade de tekniskt uppklarade brotten jämfört med år 2005. Det innebär att både den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* ökade vardera med 2 procentenheter, till 17 respektive 30 procent år 2006.

Under de senaste tio åren har antalet anmälda rån och antalet personuppklarade rån ökat. De personuppklarade brotten har ökat i större omfattning. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* har ökat med 3 procentenheter sedan år 1997. De tekniskt uppklarade brotten har mer än fördubblats under den senaste tioårsperioden, vilket gör att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat 8 procentenheter under perioden. Den *totala uppklaringsprocenten* har därmed ökat från 19 procent år 1997 till 30 procent år 2006.

Våldtäkt

Den 1 april år 2005 trädde en lagändring i kraft, som innebär att en del gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt tvång och utnyttjande i stället rubriceras som våldtäkt. Följaktligen påverkar lagändringen antalet anmälda våldtäkter.

Antalet anmälda våldtäkter ökade med 421 brott till 4 210 brott år 2006. Ökningen har i huvudsak skett för våldtäkt mot barn (personer under 15 år). De personuppklarade brotten minskade med cirka 12 procent och utgjorde 739 brott år 2006. Däremot ökade de personuppklarade brotten med 85 procent när det gäller våldtäkt mot barn. Sammantaget innebär detta att *personuppklaringsprocenten* för våldtäkter totalt sett minskade, från 22 procent år 2005 till 18 procent år 2006. Till skillnad från våldtäkter totalt ökade däremot *personuppklaringsprocenten* för våldtäkter mot barn från 21 procent till 25 procent år 2006. Att tänka på är att personuppklaringen ökade kraftigt år 2005, där cirka hälften av ökningen härrörde från en ett ärende i Stockholms län. De tekniskt uppklarade våldtäktsbrotten ökade med 52 procent jämfört med föregående år. Det gör att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade från 27 procent till 37 procent år

2006. Även den *totalt uppklaringsprocenten* ökade således, från 49 procent till 55 procent år 2006.

Sedan år 1997 har antalet anmälda våldtäkter mer än fördubblats. Nivån på de personuppklarade brotten har mer än tredubblats, vilket resulterar i att *personuppklaringsprocenten* har ökat från 13 till 18 procent under de senaste tio åren. De tekniskt uppklarade brotten har också ökat och i än större omfattning. Det betyder att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat från 34 procent till 55 procent under samma period.

Stöld och andra tillgreppsbrott

Personuppklaringen är generellt sett låg för tillgreppsbrott (undantaget är butiksstölder), eftersom det är sällsynt att någon har sett gärningspersonen utföra själva brottet.

År 2006 anmäldes cirka 583 000 tillgreppsbrott (8 kap. BrB), vilket är en minskning med 8 procent jämfört med år 2005. Antalet personuppklarade tillgreppsbrott minskade med knappt 5 procent till 40 300 brott. Även de tekniskt uppklarade brotten minskade med knappt 4 procent, till 32 200 brott. Detta innebär att både *personuppklaingsprocenten* och den *tekniska uppklaringsprocenten* är oförändrad på vardera 7 procent jämfört med år 2005.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda tillgreppsbrott minskat med cirka 21 procent. Även antal personuppklarade tillgreppsbrott har minskat, med cirka 25 procent sedan 1997. Däremot har de tekniskt uppklarade brotten ökat med närmare 47 procent. Detta betyder att *personuppklaringsprocenten* är oförändrad på 7 procent sedan 1997, medan den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* har ökat med vardera 3 procentenheter under den senaste tioårsperioden.

Bostadsinbrott

Under år 2006 anmäldes 15 000 bostadsinbrott, vilket är en minskning med 10 procent jämfört med år 2005. Även antalet personuppklarade brott minskade. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* på 5 procent är oförändrad från år 2005. De tekniskt uppklarade brotten ökade något, vilket gör att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade från 9 till 10 procent. Således ökade även den *totala uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 15 procent år 2006.

Utvecklingen för bostadsinbrott under de senaste tio åren ser i princip likadan ut som utvecklingen under det senaste året. Både antalet anmälda brott samt antalet personuppklarade brott har minskat. De personuppklarade har minskat i något större omfattning, vilket innebär att *personuppklaringsprocenten* har minskat med 1 procentenhet sedan 1997. De tekniskt uppklarade brotten har mer än tredubblats, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* har ökat med 8 respektive 7 procentenheter under tioårsperioden.

Biltillgrepp

Under år 2006 anmäldes 36 500 biltillgrepp, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med år 2005. Under samma period minskade även antalet personuppklarade brott något, från 2 350 till 2 210. Detta ger en *personuppklaringsprocent* på 6 procent, vilket är oförändrat jämfört med år 2005. Antalet tekniskt uppklarade biltillgrepp är nästan detsamma som år 2005. Tillsammans med ett minskat antal anmälda brott innebär det att den *totala uppklaringsprocenten* ökade från 12 till 14 procent år 2006.

Antalet anmälda biltillgrepp har nästan halverats under den senaste tioårsperioden. De personuppljade brotten har mer än halverats, vilket innebär att *personupplklaringsprocenten* har minskat från 7 till 6 procent sedan 1997. De tekniskt uppljade biltillgreppen har däremot ökat och därmed även den tekniska *upplklaringsprocenten*, från 3 till 8 procent under motsvarande period. Den *totala upplklaringsprocenten* har ökat från 9 procent till 14 procent år 2006.

Snatteri

År 2006 anmäldes 56 200 butiksstölder/snatterier. Jämfört med föregående år det en minskning med 4 procent. Cirka 26 000 brott personuppljades under året, vilket även de minskade men relativt sett något mer än de anmälda brotten. Det innebär i sin tur att *personupplklaringsprocenten* minskade från 48 procent år 2005 till 46 procent år 2006. De tekniskt uppljade brotten var något färre än föregående år. Den *tekniska upplklaringsprocenten* på 19 procent är dock oförändrad. Sammantaget ger det en minskad *total upplklaringsprocent*, från 67 till 65 procent år 2006.

Jämfört med år 1997 har antalet anmälda brott och antal person- och tekniskt uppljade brott minskat. De har minskat i ungefär samma omfattning, vilket innebär att både *personupplklaringsprocenten* och den *totala upplklaringsprocenten* är oförändrad jämfört med 1997.

Bedrägeribrott

Under år 2006 anmäldes 57 500 bedrägeribrott (9 kap. BrB). Jämfört med föregående år är det en liten minskning, mindre än 1 procent. Antal personuppljade brott ökade med 778 brott, likaså de tekniskt uppljade brotten, med 375 fler brott. Det innebär att både *personupplklaringsprocenten* och den *tekniska upplklaringsprocenten* ökade med vardera 1 procentenhet, till 17 respektive 35 procent år 2006. Det ger en total upplklaringsprocent på 53 procent.

Under de senaste tio åren har antal anmälda bedrägeribrott ökat, medan antal personuppljade brott har minskat. Det innebär att *personupplklaringsprocenten* har minskat med 14 procentenheter sedan år 1997. De tekniskt uppljade brotten har mer än fördubblats, vilket gör att den *tekniska upplklaringsprocenten* har ökat med 15 procentenheter sedan år 1997. Sammantaget betyder det att den *totala upplklaringsprocenten* har ökat med närmare 2 procentenheter sedan 1997.

Skadegörelsebrott

År 2006 anmäldes 148 000 skadegörelsebrott, vilket är ungefär samma nivå som år 2005. Både de personuppljade och de tekniskt uppljade brotten ökade marginellt. *Personupplklaringsprocenten* är oförändrat på 4 procent och den *tekniska upplklaringsprocenten* på 7 procent. Den *totala upplklaringsprocenten* har dock ökat med knappt 1 procentenhet till 12 procent.

Antalet anmälda skadegörelsebrott har ökat med knappt en tredjedel sedan år 1997. De personuppljade brotten har minskat, medan de tekniskt uppljade brotten har ökat. Det innebär att *personupplklaringsprocenten* har minskat med 2 procentenheter och den *tekniska upplklaringsprocenten* har ökat med 2 procentenheter under den senaste tioårsperioden. Den *totala upplklaringsprocenten* har därmed varit oförändrad.

Rattfylleribrott

Rattfylleribrott har hög uppklaringsprocent. Det beror på att man vid anmälningstillfället i stort sett alltid har en utpekad gärningsperson. Därför är också andelen personuppklarade brott hög.

Under år 2006 anmäldes 17 400 rattfylleribrott, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med år 2005. Även antalet personuppklarade brott ökade, ungefär i lika stor procentuell omfattning. Cirka 14 200 rattfylleribrott klarades upp. Detta resulterade i en oförändrad *personuppklaringsprocent* på 82 procent. De tekniskt uppklarade brotten har minskat något, likaså den *tekniska uppklaringsprocenten*, från 14 procent år 2005 till 12 procent år 2006. Även den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade med 2 procentenheter till 94 procent.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda rattfylleribrott ökat. Även de personuppklarade brotten har ökat, dock inte lika mycket. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* har minskat från 89 procent år 1997 till 82 procent år 2006. För de tekniskt uppklarade brotten har det skett en relativt kraftig ökning, vilket resulterar i att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 2 till 12 procent under perioden. Den *totala uppklaringsprocenten* har därmed ökat från 91 procent till 94 procent under tioårsperioden.

Narkotikabrott

Uppklaringsprocenten är hög även för narkotikabrott. Utvecklingen av narkotikabrotten styrs till stor del av polisens spanings- och kontrollinsatser. Det gör att man i de flesta fall redan vid polisanmälan har en utpekad gärningsperson.

År 2006 anmäldes 66 900 narkotikabrott, vilket är en ökning med 29 procent. Samtidigt ökade de personuppklarade narkotikabrotten från 31 800 till 45 000, vilket resulterade i att *personuppklaringsprocenten* ökade med 6 procentenhet till 67 procent. Även de tekniskt uppklarade brotten ökade under det senaste året, dock påverkade det inte den *tekniska uppklaringsprocenten* som är oförändrad på 17 procent år 2006. De uppklarade narkotikabrotten har ökat i flera län, men det är framförallt Skåne län som står för den stora ökningen. Där har de uppklarade narkotikabrotten ökat med 8 100 brott, eller 131 procent, jämfört med föregående år. Det är främst de personuppklarade brotten i form av åtalsbeslut som har ökat. Åtalsbesluten när det gäller narkotikabrott har mer än tredubblats sedan år 2005. Ökningen i Skåne beror främst på att man prioriterar narkotikabrott mer nu än tidigare, men också på ett stort ärende med cirka 1 460 anmälda brott som resulterade i många uppklarade brott.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda narkotikabrott mer än fördubblats. Både de personuppklarade brotten och de tekniskt uppklarade brotten har ökat jämfört med år 1997. Därmed har *personuppklaringsprocenten* ökat från 61 till 67 procent och den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 12 procent till 17 procent. Den *totala uppklaringsprocenten* har därmed ökat från 73 procent till 85 procent år 2006.

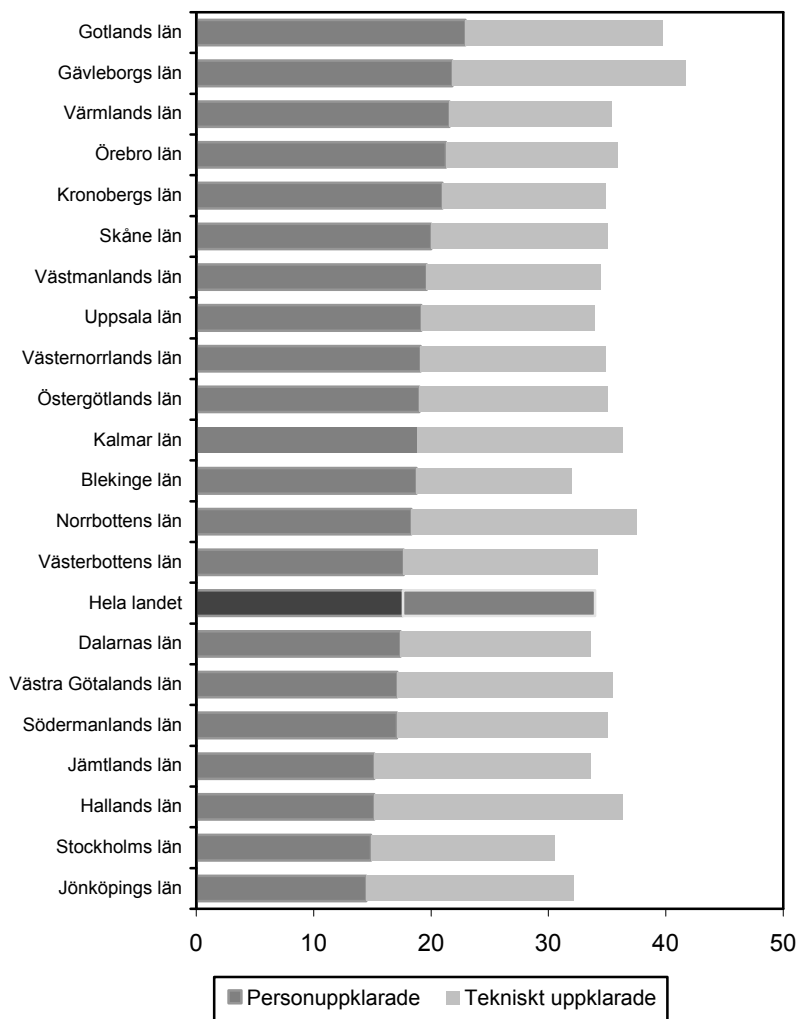
Regionala skillnader

De länsvisa skillnaderna i *uppklaringsprocenten* kan delvis förklaras av skillnader i brottsstrukturen mellan länen. Vissa län har högre andel brott där man oftast redan vid anmälningstillfället har en misstänkt person. En annan faktor som påverkar *uppklaringsprocenten* är att den tekniska uppklaringsprocenten varierar mellan länen. Olika polismyndigheter tillämpar principerna för avskrivningar av ärenden något olika. Det

kan resultera i att samma typ av ärende kan redovisas som tekniskt uppklarat av en polismyndighet, men som ouppklarat av en annan.

Det finns inte något stabilt mönster över hur länen rangordnar sig vad gäller *uppklaringsprocenten* från år till år. Län som ett år har varit i den lägre delen av ordningen kan nästa år ligga högt. Nedan visas hur länen fördelat sig efter *personuppklaringsprocenten* år 2006.

Uppklaringen i länen, år 2006

Statistikens innehåll

Den officiella kriminalstatistiken beskriver den brottslighet som kommer till myndigheternas kännedom. Ett stort antal brott anmäls aldrig. När man använder den officiella statistiken, är det därför viktigt att kunna läsa den på rätt sätt. Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas av många olika faktorer.

Olika statistikbegrepp

Statistiken över det totala antalet anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer ger en allmän beskrivning av brottslighetens omfattning, struktur, utveckling och regionala fördelning i Sverige.

I statistiken redovisas följande brott:

- Brott mot brottsbalken¹
- Brott mot trafikbrottslagen²
- Brott mot narkotikastrafflagen
- Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar där fängelse ingår i straffskalan.

Försök, förberedelse och stämpling³ till brott redovisas som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas dock separat för mord och dråp, våldtäkter, bostadsinbrott samt biltillgrepp.

Brottstyp

Klassificeringen av brott sker med hjälp av brottskoder. Varje brottstyp har en specifik kod. Anvisningar för hur brotten ska kodas, *Kodning av brott*, har utfärdats av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Tullverket. Brottstyperna/koderna bygger på gällande lagstiftning. En brottstyp är ofta kopplad till en viss paragraf eller ett visst stycke i lagen. I vissa fall är den dock mer specificerad för att ange brottsobjekt, brottsplats, offrets ålder eller kön, gärningspersonens tillvägagångssätt med mera.

Huvudprincipen för brottsräkning är att om flera brott av samma typ begåtts under en viss tid redovisas varje brott för sig. Det förekommer dock ett antal avvikelser från denna huvudprincip. Ofredanden genom en serie telefonpåringningar räknas till exempel som *ett* brott.

Anmälda brott

De brott som redovisas har anmälts till och registrerats av polisen, tullen eller åklagare under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före redovisningsåret och behöver inte ha upptäckts under det år som redovisningen avser.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som vid senare utredning visar sig inte vara brott eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt betydelsefullt för vissa brott, exempelvis mord, dråp och misshandel med dödlig utgång.

Uppklarade brott

I statistiken över uppklarade brott redovisas de anmälda brott som polisen, åklagarna och övriga brottsutredande myndigheter klarat upp under redovisningsåret. Termen *uppklarade brott* innebär inte att någon dömts för brottet utan anger att brottet fått *ett polisiärt klarläggande*. Ett brott kan alltså redovisas som uppklarat även om den åtalade frikänts vid en rättegång.

¹ Följande brott ingår dock inte: Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (BrB 3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (BrB 8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (BrB 16 kap. 16 §).

² I den statistiska redovisningen över *trafikbrotten* ingår inte vårdslöshet i trafik (1 § 1 st.) och hindrande eller störande av trafik i väsentlig mån.

³ Med stämpling (enl. 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan beslutar utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

De vanligaste besluten (uppklaringsgrunderna) som innebär att brott redovisas i statistiken som uppklarade brott, är att åtal väcks, strafföreläggande utfärdas, åtalsunderlåtelse meddelas, man kan inte styrka att ett brott begåtts, den anmälda gärningen bedöms inte vara brott eller den misstänkta personen är minderårig (under 15 år).

Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter men även villkorlig dom förekommer, enskilt eller i kombination med böter. Strafföreläggande kan utfärdas där böter ingår i straffskalan, det måste dessutom godkännas av den misstänkte. Enligt SFS 1970:60 bör åklagaren utfärda strafföreläggande i stället för att väcka åtal, om det finns förutsättningar för det.

Åtalsunderlåtelse innebär att åklagare beslutar att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet. Den vanligaste anledningen till det är att brottet är lindrigt och att personen i stället åtalas för ett annat grövre brott, eller att personen är ung.

Personuppklarade brott är den gemensamma benämningen på de brott för vilka det beslutats om åtal, utfärdats strafföreläggande eller meddelats åtalsunderlåtelse.

Tekniskt uppklarade brott är de brott som uppklarats på annat sätt än genom personuppklaring, till exempel att man inte kan styrka att ett brott har begåtts, den anmälda gärningen bedöms inte vara brott, den misstänkta personen är minderårig eller någon annan anledning.

Uppklaringsprocent/personuppklaringsprocent redovisar i procent antalet brott uppklarade under ett år (kan vara anmälda under samma år eller tidigare) av antalet anmälda brott under samma år. Eftersom brotten inte alltid klaras upp samma år som de anmäls kan det under ett år klaras upp fler brott än vad som anmäls. *Uppklaringsprocenten* blir då högre än 100 procent.

De brott som klaras upp under ett år kan vara anmälda tidigare år.

Kvalitet och jämförbarhet

För att kunna jämföra brottsstatistik med andra statistikkällor behöver man veta hur statistiken byggts upp, klassificerats och definierats.

Från och med inrapporteringen till 2000 års statistik har *nya datarutiner* börjat användas. Nya datasystem har byggts upp inom polisväsendet och Brå har anpassat sina system efter dessa, vilket kan ha påverkat uppgifterna i denna statistik. Bland annat befaras en underrapportering till statistiksystemet av uppgifter om misstänkta personer, som togs in via så kallade personblad. Dessa skulle slopas från och med år 2000, men det finns indikationer på att de i viss mån slopades redan i slutet av år 1999. Olika brott påverkas i olika grad. Bland annat är inte uppgifterna om anmälda trafikbrott för åren från och med år 2000 jämförbara med tidigare uppgifter. För mer information om förändringar se årsboken Kriminalstatistik 2000.

Källor

Till grund för statistiken över *anmälda* brott ligger uppgifter från polis, åklagare, och tull. För huvuddelen av de anmälda brotten upprättas en brottsanmälan av polisen i samband med att ett brott kommer till polisens kännedom. Uppgifter ur brottsanmälan sänds av den lokala polismyndigheten till Rikspolisstyrelsen (RPS).

Underlaget till statistiken över *uppklarade brott* och *misstänkta personer* kommer huvudsakligen från polisen och åklagare, men även från tullen. De beslut som polisen fattar för att avsluta ett ärende registreras och skickas sedan vidare till RPS, som vidarebefordrar uppgifterna till Brå. Åklagaren registrerar uppgifterna om uppklarade brott direkt i sina ärendehanteringssystem. Uppgifterna skickas därefter via Åklagarmyndigheten till Brå.

Uppgifterna från de olika källorna levereras till Brå för granskning, bearbetning och sammanställning.

April 2007

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två årliga publikationerna, Kriminalstatistik och Narkotikastatistik.